

Skal man kunne tvinges til at opsætte tyveri alarm i hestestalden?

Forsikringselskab påstår, at de opstaldede heste ikke stresses, når tyverialarmens sirene går i gang

Krav om opsætning af tyverialarm i stalden

Efter et natligt indbrud i sadelrum, anmeldte vi tyveriet til politiet og tog kontakt til vores forsikringselskab Topdanmark, hvor vi gennem mange år har tegnet bl.a. vores landbrugsforsikring. Vi spurgte forsikringselskabet om deres mening i forhold til, hvad vi kunne eller skulle fortage os, når vi ønskede at sikre ekstra mod indbrud for fremtiden. Vi forklarede, at vi straks efter indbruddet havde monteret en sikret port ved indkørslen samt påsvejet hængelås-system på alle døre i stalden. Svaret fra forsikringen lød: "Det er ikke nødvendigt at foretage sig mere!"

Ved det obligatoriske besøg af selskabets taksator (der samtidig er sikringskonsulent) gennemgik vi alligevel forskellige muligheder for alarm og overvågning. Konklusionen var, at de tiltag vi allerede havde gjort, var tilstrækkelige.

Efter atter nogle uger ønskede forsikringen at sende en assurandør "...for at gennemgå forsikringerne og tegne en ny 5 års landbrugsaftale..."; blev vi informeret. Assurandøren, der mødte op, var ikke vores sædvanlige lokale kontakt "...grundet omrokeringer..."; lød svaret, da vi spurgte ham, hvorfor det ikke var vores sædvanlige kontakt. Det viser sig ret hurtigt, at den faktiske opgave som den udsendte assurandør skulle udføre, var at levere Topdanmarks krav til os om opsætning af alarm i vores stald, for "...ellers vil vi opsige vores forsikringsaftale"; lød meldingen.

Tyverialarmen skal have til formål at stresser

For at bryde ind i sadelrummet nu efter montagen af de nye låse, skal en tyv først med specialværktøj opskære/opbryde en solid låseanordning, inden det vil lykkes vedkommende at nå ind i sadelrummet.

Alligevel skal der ifølge forsikringselskabet Topdanmark opsættes en føler med tilhørende alarm inde i rummet:

"Alarmen skal for det første stresser en tyv, og dernæst skræmme ham bort"; lød ordene fra assurandøren.

"Jamen, hvis en sirene eller alarm går i gang mens stalden er fyldt med heste, så vil mange af hestene blive skræmte, og nogle vil blive så påvirkede, at de efterfølgende skal have særbehandling pga. en oplevelse, der kan påvirke dem på sigt. I værste fald kan det tænkes nødvendigt at aflive heste på grund af stress, min udtalelse bygger jeg på et erfaringsrigt liv med heste", var min begrundelse netop for ikke at sætte en alarm op i stalden.

Med det in mente gik assurandøren tilbage til ledelsen. Desuden medbragte han en åben invitation til sin chef både til yderligere besigtigelse af stalde og til en dialog omkring levende dyr og alarmer. Der gik få dage og tilbagemeldingen var kort: "Chefen siger, at det ikke stresser heste, og de ikke kan tage skade af at en alarm går i gang i stalden. Derfor er vores krav, at der opsættes alarm".

Stald området – trygt eller utrygt for dyrene

Vores islandske heste opholder sig for det meste på udendørs folde med tilhørende læhuse. Det er en god flok på 20 heste der tæller både føl, ungheste og voksne. Hen over den våde danske vinter, er hestene på stald efter behov. Omkring jul nytår er vi konsekvente og holder hestene meget inde fordi vi har oplevet hvordan heksehyl, og andet nytårs fyrværkeri påvirker hestene ude på folden. Hestene bliver skræmte; de forsøger at flygte både over og igennem hegn.

Stalden er et forholdsvis trygt sted. Selvom dyrene stadig bliver påvirket af lyde fra horn, dyt, trut, sirener, raketter og heksehyl der er udenfor nytårsaften, kan det lade sig gøre at lukke dørene og afskærme ret godt mod larmen udefra, vi afspiller musik der virker beroligende på hestene.

Naturlig opvækst - leg og læring

Mennesker skal vide for at forstå

Vi be'r selvfølgelig naboer om at tage hensyn til levende dyr, hvilket de fleste har forståelse for. De mennesker der selv har en hund, fugl, kat eller hest hvor dyret reagerer på de kraftige lyde med angst, kan sikkert nikke genkendende til det med at tage hensyn, og samtidig genkalde sig oplevelsen af at have et skræmt dyr. Enhver der har set et dyr blive skræmt, ved, at dyret vil forsøge at flygte og gemme sig. Kan dyret ikke flygte reagerer det ikke kun med angst, men med en frygt der er lammende for mange dyr. En hest kan blive så stresset at den 'overgiver sig' og bliver paralyseret (ligesom en mus der stivner), som dens sidste udvej. For heste betyder 'sidste udvej' at det eneste andet alternativ for den er – døden.

Stress, fare, flugt

Flugt ligger dybt forankret i hestens pattedyrshjerne som det byttedyr den er. En hest tænker ikke før den flygter. En bange hest er en farlig hest - for sig selv, for sin rytter og for omgivelserne. Bliver den skræmt inde i stalden, kan den ikke flygte, og den fastlåses i en position, der ikke er hensigtsmæssig. Bliver den skræmt kan den fysisk reagere i nuet ved at gøre skade på sig selv og dens omgivelser (fx ved flugtforsøg igennem/over boksafskærmninger). En dårlig oplevelse sammen med lyden af sirene/alarm, bety-

Føl påvirkes af større søskende og af de voksne heste: - hvad der er trygt og hvad der er farligt

der at hesten for eftertiden højst sandsynlig vil blive skræmt af en lyd som hesten forbinder med den alarm, der var skyld i den dårlige oplevelse, og hesten vil reagere med panik og flygte.

Det er nærliggende at forestille sig en stressreaktion hos en hest ved et bil-horn, en bippende bakkende lastbil, eller en landbrugsmaskine... også selvom hesten ikke plejer at være nervøs for den slags.

Flere grunde til at hesten stresses !

Nogen vil nok mene at hesten kan ikke tænke, at noget er farligt, og det er tyvens egne tanker om at blive taget i gerningsøjeblikket, der er med til at skræmme ham. Hesten har altså ikke grund til at blive bange! Hvilket jo er sandt nok. Men heste- og menneskehjerner er udviklet forskelligt; kort sagt er det område i menneskehjernen, hvor der lægges planer,

tænkes i strategi og fornuft veludviklet, mens det tilsvarende område i hestens hjerne ikke har gennemgået samme udvikling og fungerer derfor heller ikke på samme måde, hesten tænker netop ikke strategisk. Den er stadig underlagt at være byttedyr således dens instinkter og erfaring udgør dens fornuft. Den tænker altså

ikke fornuftige tanker som: Har jeg egentlig en grund til at blive stresset, selvom jeg kan se og mærke at de andre er det!

Det er almindelig viden, at heste reagerer ikke alene på menneskets udadvendte adfærd. Heste sanser de forskellige duftstoffer mennesket udsender ved fx vrede, angst/frygt.

Der er altså stor sandsynlighed for, at hesten sanser tyvens stress, og i et splitsekund samarbejder hestens hjerne og krop og alle dens sanser er vågne og opfanger signaler der tages ind. De signaler, hesten modtager, forstærkes til et faresignal i samme øjeblik, tyven mærker panikken brede sig, eller når andre heste i stalden skræmmes, for da tuner hesten sin opmærksomhed ind på dens skræmte artsfæller. Hesten reagerer 'med strømmen' altså med de andre hestes stress og med tyvens stress.

Hestens sanser er dens pejlestang for at overleve farer (gennem 50 mill. år). Den stoler på sine sanser, de alene fortæller når der må være grund til frygt. Flygt først, og spørg bagefter. Så stresses tyven (og andre heste) smitter denne stress som en løbeild rundt i stalden, hestene kan ikke flygte - en ond cirkel er skabt!

Jeg tænker på den forsikringschef, der er så skråsikker i sin viden om heste: mon han overhovedet ville lade sin lille datter (eller sit barnebarn) ride på en hest der har været påvirket af en alarm hvis lyd havde til formål at stresser og skræmme!

Alarm eller ikke?

Min argumentation imod alarm i en hestestald er set fra hestens perspektiv. Set med menneskeøjne og med vores evne til at forestille os, hvad det vil sige at være hest i en stald, når alarmen går, får os til at sige: "Det er ganske en-

kelt synd for dyrene, hvis de skal tvinges til stå i en stald med alarm"! Uanset om vi ser det fra hestens eller menneskets side, må der ikke være alarmer i en hestestald!

Man kan dog sagtens sætte alarm op alligevel, hvis man synes, en føler kan installeres til at udløse en alarm, andetsteds - fx udendørs tæt på naboen (hvis man har naboaf-tale om fælles forebyggelse) eller tæt på egen private bolig, altså væk fra de levende dyr. Video overvågning er også en lydløs løsning.

ØKONOMI - DYR - MENNESKER !

Fakta om udgifter: Forsikringssselskabet der skal dække stjålet løsøre, trækker procenter af dagsværdien - ca. 20% Sikring af porte og døre koster ca. 50.000 kr. (Sikring besværliggør indbrud). Alarm ca. 30.000 kr. heri er *ikke* medregnet udendørs gravearbejde (Alarm besværliggør *ikke* indbrud).

Når alarmen udløses:

Hvad der ikke på forhånd kan opgøres, er værdien af de tænkte skader på de stresspåvirkede heste, under en alarm-udløsning ved indbrud. Det kan være knoglebrud og større sår der kan betyde aflivning, eller alment dyrlægetilsyn og behandlinger medicinsk mv. efterfølgende. Der til kommer de skader på materiel/inventar i hestens omgivelser som den kan ødelægge i stressreaktion (og hestens ansvarsforsikring dækker ikke skader i egen stald, og man har jo selv valgt at sætte alarmen op! (Ellers skal man fange tyven og se om han har en ansvarsforsikring der dækker !!!)

Er skaden sket:

En HESTE-LIVSFORSIKRING kan delvis dække hestens forsikrede værdi.

En HESTE-SYGEFORSIKRING kan delvis dække dyrlægebe-handlinger. Nye heste skal indkøbes (hvis aflivning!) - kan man finde samme blodlinie, temperament, kompetence og uddannede hest som den/de der måtte lade livet? (Hvad med ressource og tidsforbrug?)

Bliver den økonomiske konsekvens langt større end man kan forestille sig? Var det "lille Idas" allerbedste ven der blev allermost skadet. Hvordan pokker finder man en ny allerbedste ven til "lille Ida". Kan bedste venner købes for penge? Den ene side er den menneskelige konsekvens for "lille Ida", den økonomiske konsekvens kan pludselig blive realitet fordi hun netop ikke havde sin hest syge- eller livsforsikret? Er DU forvirret? Det er der ikke noget at sige til, især ikke når man ser på den risiko der er, når der under næste indbrud udløses den alarm der stresser... men du er nødt til at tænke tanken og forberede dig.

Forresten er der vel også en grund til at forsikringselskaber slet ikke vil syge- eller livsforsikre heste under en landbrugs-forsikring!

Og - at man i USA bare skyder efter indbrudstyven, giver pludselig mening.

Det er tankevækkende - og uhyggeligt

- at et forsikringselskab mener at have generel bedreviden om dyrevelfærd og stresspåvirkning af dyr, og bruger denne 'generelle bedreviden' til at fastholde et krav om monter-ing af sirenealarm i hestestald.

Vi valgte straks at skifte til et forsikringselskab der taler for dyrevelfærd, og hvor der er sammenhæng mellem landbrugsforsikring og dyrevelfærd.

Gitte Sperling- 2009
www.staldplus.dk

Hesten påvirkes af menneskets tilstedeværelse og dennes indre følelsesstilstand: usikkerhed/fare - ro/tillid/tryghed ?

Heste sanser hinandens ro/uro her er ro i flokken uden fare